

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre 10 k.
Félévre 5 " "
Negyedévre 3 " "
Egy órára 1 " "

Egyes szám ára 4 br.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Nagyobb sorozatú hirdetésnek a többi napra kétszeres árat számítanak. A hirdetésnek a többi napra kétszeres árat számítanak. A hirdetésnek a többi napra kétszeres árat számítanak.

A községek elnevezése.

Debreczen, nov. 11.

(k.) Tegnap közzöltük kivonatban a belügyminiszter legújabb törvényjavaslatainak tartalmát és megokolását, engedjék meg nekünk, hogy egy pár szóval megismertessük azt a célzatot, mely ennek a látszólag praktikus sőt hazafiasnak is mondható tervnek a leple alatt van.

Nem más ez, mint újabb bizonyítéka annak az államosító iránynak, amelyet a Bánffy-kormány minden lépésével minden intézkedésében szolgál, amely törvényesen és az alkotmányosság formái között akarja az abszolútizmust behozni.

Ime: Eddig a név a községek lakosainak olyan magánügye volt, mint amilyen a magánembereknek s most a kormány a postakezelés és a többszörös egyenlő elnevezés zavarainak, valamint az esetleges idegen neveknek kiküszöbölése ürügye alatt ezt is el akarja kobozni. Lehetetlen ez ellen szavunkat fel nem emelnünk. A községek autonómiájának minden legkisebb sérelme sérelem a magyar nemzet évezredes szabadsága ellen, merénylet a legszentebb, legbensőbb joga ellen a községeknek, amely ellen egy ezredév alatt senki sem merté kezéit felemelni.

Mondhatná valaki, hogy nem lehet túrni a sok idegen nevet. Meg van rá a módja, hogy megváltoztassák: kérje maga a község, maga határozza el a képviselőtestület és erősítse meg a vármegye, ez a rendje, minden egyéb jogcsonkítás és törekvés az abszolútizmus felé. Ami pedig a többszörös elnevezéseket illeti, azok valamennyijének történeti alapja van, amelyet egyszerű kedvtelésből, mert a belügyminiszter belejött a névváltoztatásokba, elvenni, megsemmisíteni és meghamisítani nem lehet.

Vajjon, kérjük, mit szólna ahhoz Debreczen sz. kir. város lakossága, ha a belügyminiszter a törvényjavaslat által kinyerni szándékolt s törvénynyé válásával ki is nyerendő jogánál fogva úgy találná, hogy a Debreczen név nem olyan, amely hozzáillene a most alatta ismert városhoz és egyszerűen más nevet adna neki?!

Más dolog aztán az, hogy a helynevekről állandó törzskönyvet vezessen a statisztikai hivatal és egy községet csak egy neven ismerjen a világ. Ezzel azonban nem függ össze a községek önkormányzati jogának csonkítása, ez a része a törvényjavaslatauk elfogadható, ez helyes, a másik azonban — és sajnos — e törvényjavaslatban ez a második a fő, — alapszabály, elvészett, veszedelmes és kárhuzatos.

Meg vagyunk győződve, hogy pártunk az országgyűlésen fel fogja emelni szavát e merénylet ellen, amelyet a kormány a községek autonómiája ellen intézni szándékozik.

BELFÖLD.

A fiúmei kormányzó állás betöltése.

A fiúmei kormányzóság hosszú interregnuma, mely gróf Batthyány Lajos lemondása óta tart közelebb véget ér. Mint a félhivatalos Bud. Tud. értesül, az üresedésben levő kormányzó állást a legközelebbi hetekben betöltik. A ki nevezendő kormányzó állását, mellyel tudvalevőleg főrendiházi tagság is együtt jár, mindenesetre már január elsejéig elfoglalhatja. A Magy. Ért. című könyv az is tudni véli, hogy a kormány a fiúmei kormányzó állásra gróf Hadik Endre volt országgyűlési, képviselőt szemelte ki.

A mezőgazdasági munkásokról szóló törvényjavaslat, a mely tudvalevőleg a munkások és munkaadók közötti jogviszony rendezését célozza, annyira előrehalad az előkészítésben, hogy Darányi Ignác földművelési miniszter legközelebb a képviselőház elé terjesztheti.

A katolikus autonómia.

Debreczen, november 11.

A ma november 11-én, egybeülő országos autonómiai kongresszus világi elnöke gróf Szapary Gyula lesz. Minthogy gróf Szapary elnöke a delegációnak is, a kongresszus or-

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Éji uton.

— Mutatvány szerzőnek kiadandó kötetéből, —

Hallgatag szép nyári éjjel
Hullanak a csillagok;
Nezem őket fájo kéjjel,
A mint némán ballagok.

Mennyi csillag vonta fénybe
Arnyékelt'em utjait,
S mind lehullott néma éjbe,
Egy ragyog csak még, a hit.

Én egyetlen hü vezérem,
Te világíts utamon;
Mig a messze célt elérem,
Légy én nyájas csillagom!

Sántha Károly.

Novemberi csillaghullás,

— A Debreczen tárczája.
Írta: **Hoffmann Ottó.**

A nagyvárosban bizonyára sokan vannak, akik még nem láttak csillaghullást. Akik pedig észreveszik olykor-olykor, tiszta és csöndes éjjeleken a házak fölött az ég ragyogó tüzi-

játékát, rendszeren nincsenek tisztában azzal, hogy e szép, de jelentéktelennek látszó tűneménynek mily fontos szerepe van a világ egyetemenben.

A jövő nagy szárazföldjei épülnek föl a hullócsillagokból, sőt egy elmélet azt is tartja, hogy az egész világ, a nap, a bolygók, sőt a föld is belőlük keletkezett volna, pedig ők maguk is régi, elpusztult világoknak szét-szóródott roncsai, gyér maradványai.

Örök körfutás ez a természetben: világok elzülnek, szétmorzsolódnak, hogy belőlük ismét új, eleven világok keletkezzenek. Születés meg halál folytonosan váltakoznak: csak az anyag marad a régi. Hol leszünk majd akkor, a mikor földünk maradványai fognak mint hullócsillagok az űrben kóborolni? Hova lesznek a föld gyermekeinek fenéges eszméi és dicső törekvései?

Ha a hullócsillagok beszélnei tudnának, bizonyára sok érdekes dolgot mesélhetnének a történetükről. Mi, emberek, csak annyit tudunk róluk, amennyit ez ideig sok gondos tanulmányai és megfigyeléssel megtudhatunk, de még nagyon sok a kutatni való.

Paul Stroobant a brüsszeli egyetem tudós professzora írta nekem a minap, milyen kívánsága volna, hogy ha az egész világ megfigyelői egyesülének avégből, hogy ezt az érdekes tűneményt észleljék.

Ma már minálunk is napról-napra nagyobb lesz az érdeklődés égi dolgok iránt. Ami a hullócsillagokat illeti, azokat számos magánosan kívül két előkelő csillagvizsgáló

intézetünkön rendszerint szokta megfigyelni. Konkoly-Thege Miklós ó gyalmai intézetén már évek óta figyelik meg ezt az érdekes természetű jelenséget, újabbán báró Podmaniczky Géza kis-kartali csillagvizsgálója is szépen kiveszi a maga részét ebből a munkából, ez utóbbi helyen az ideai augusztusi meteorhullást is, mint Wonaszek igazgató ur szives volt velem közölni, szép eredménnyel figyelték meg.

Most a november tizenkettedike és tizennegyediké közti éjjeleken a hajnali órák felé fogunk ismét csillaghullásban gyönyörködni. Ha figyelmesen nézzük az égboltot, akkor megláthatjuk, amint egyes helyeken egy csillag hirtelen kigyul s aztán nyilsebesen siklik lefelé, míg ismét eltűnik. Neha ezek a meteorok hosszú, fényes savot hagynak maguk után. A színük is különböző a szivarvány utajd őszes színei képviselve vannak, a legtöbb vakító fehér vagy sárga, de számos a vörös, kék vagy zöldszerű is. Neha olyan látványt nyújt az égbolt, mintha rakéták szelnék át a levegőt. Nem akkor keletkeznek a meteorok, amikor föltűnni látjuk. Már jóval előbb megvoitak ezek az apró világtestek s csak akkor válnak világítóvá azaz láthatóvá, amikor már légkörünk felsőbb rétegeibe érnek és ott a surlódás következtében áttűzesednek izzóvá lesznek. Nemsokára a nagy hőség következtében porrá égneek és ez a meteorpor nagy mennyiségben ülepszik le évről-évre a földre.

Plassmanu számításai szerint naponként

szagos üléseit olyan napokra fogja kitűzni, mikor a delegációk tanácskozásai nem akadályozzák meg abban, hogy autonómiai kongresszusi elnöki tiszteneik is eleget tehesen.

Gróf Zichy Nándor és gróf Eszterházy Miklós Móricz az autonómiai kongresszus tárgyalásait megelőzőleg az Angol királynő fogadónak a Valeria-utcára nyíló földszinti helyiségében november 10-én esti 6 óra előleget tanácskozásra hívják egybe autonómiai képviselő barataikat.

A mi a legfőbb kegyuri jogot illeti, az episcopatus azt az álláspontot foglalja el, hogy mindent kerülni kell, a mi ezt a jogot sérthetné, vagy csorbíthatná. Ez csak annyiban vehető be az autonómia keretébe, a mennyire éppen szükséges, hogy az egyház szellemében és törvényei szerint érvényesíthessék, a mi mellett azonban a kormánynak befolyása nem volna kizárva.

A katolikus egyház hierarchiájára vonatkozólag a konferencia abból az állásponttól indul ki, hogy a hívők egyetemének a katolikus egyházban nincs jurisdikciója. A katolikus egyház alkotmánya isteni intézményen alapul, s ezért a hívők összessége a maga számára abból semmit sem vehet igénybe.

A püspökök tehát nine-ek abban a helyzetben, hogy ebben a tekintetben az autonómiának semmiféle jogot nem adhat. Azt hiszik azonban, hogy ez a körülmény nem fogja gátolni az autonómia létrejöttét, miután ennek csak az a célja, hogy az állam és egyház közti viszonyt szabályozza, s így módon a fennálló helyzetet az új egyházpolitikai törvények által teremtett új helyzethez alkalmazza.

Hogy azonban a püspököknek biztosítsanak azok a jogok, a melyek az autonómia körébe lesznek utalva, az utóbbit úgy kellene megszabni, hogy a püspököknek az autonómia tárgyalásainál csak votum consultativumok volna, de mint külön testületnek az autonómia organumainak határozatait felül kellene bírnia, úgy hogy ezek a határozatok az episcopatus hozzájárulása nélkül nem volnaik végrehajthatók.

Az episcopatus továbbá tiltakozik az ellen, hogy a világi elem az autonómiában nagyobb számban legyen képviselve, mint az egyházi, s egyúttal óhajtandónak mondja,

hogy a legfőbb kegyur, s a paedagogusok is megfelelő módon legyenek képviselve.

A dechan és diózes senatus az episcopatus felfogása szerint felesleges; e helyett azonban egy új organum és pedig négy püspökből álló egyházi tanács hozatott javaslatba, a mely felügyeletet és ellenőrzést gyakorolna az egész autonómia fölött.

A kath. alapokat és alapítványokat, továbbá a vallási, tanulmányi és egyetemi alapot az episcopatus azoknak eredetére való tekintettel az autonómia számára véli igénybevehető, amiből egyúttal az is következik, hogy az ezekből az alapokból fentartott tanintézetek is tisztán katolikus jellegűekké teendők.

Mindezeket a jogokat azonban az episcopatus most csak annyiban akarja igénybe venni, amennyiben ez a fenálló állami törvények megváltoztatása nélkül lehetséges s azt hiszi, hogy ezek a határok legkönnyebben és legegyszerűbben oly módon állapíthatók meg, ha a kongresszus által kiküldendő bizottság a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel lép érintkezésbe, ami eől a kormány egyáltalán nem fog elzárkózni.

Ugron Gábor a kath. autonómiáról.

Ugron Gábor a Politikai Erlesítő munkatársára előtt a kath. autonómiáról, a most folyó püspöki konferenciáról és az erre vonatkozó felmerült kérdésekről bővebben nyilatkozott.

A püspöki értekezletről kiadott hírlapi tudósításokról így szökö:

Valószínűleg sem tartom azoknak tartalmát, mert a magyar püspökök igen kimért illemtudó férfiak, akik jól tudják azt, hogy a kath. kongresszusnak két harmadrésze világiakból áll, akiknek ép oly joguk van a statuumok kidolgozására, mint a püspöki karnak, sőt a szavazatok számánál fogva, ők a többséget teszik, tehát fel nem tehető, hogy a püspöki kar külön, a világi elemek kizárásával meghallgatása, hozzájárulása nélkül a kath. kongresszusnak tervezeteket dolgozzon ki, mert a püspökök nélkül czelszerűen szervezeti szabályzatot kidolgozniok nem lehetne.

A Steiner és Ivánkovics-féle tervekről vélemlénye a következő:

A Steiner-féle tervről semmit sem tudok, az Ivánkovics-félet, amint olvastam, komolyan nem vehetem, mert lehetetlennek

tartom, hogy arra készítenének püspökök tervet, hogy miként lehessen a világi katolikusokat a kormánybatalom és a püspöki hatalom javára minden istenadta természetes és evangéliumi tanításból fakadó jogokból kivételközni, állami és főpapi abszolútizmushoz a világi katolikusok hozzájárulását még ki nyerni.

Ha ezt a két tervezetet nagyságod nem tartja helyesnek, akkor miképpen gondolja a magyar katolikus autonómiát szervezhető?

— A történelmi alapon, amely a XVII. század végén a midőn az erdélyi kath. egyház restauráltatott, a vallásszabadság és vallási türelem alapján Erdélyben a magyar király legfőbb kegyuri joga és a pápa fenhatósági joga serelme nélkül az egyház önkormányzati jogainak konstitualása és gyakorlása közben tényleg létesült és alkalmaztatott, az kell, hogy képezze azon kriteriumokat, amelyek megszabják, hogy mi lehetséges most és mi czelszerű az autonómia létrehozása érdekében. Ami Erdélyben a pápa és a király serelme nélkül lehetséges volt, az egész Magyarországon is lehetséges kell, hogy legyen a jövőre.

A politikai helyzet.

Debreczen, nov. 11.

Bánffy sürgösen Bécsbe hívták. A iraly ma fogadja őt külön kihallgatáson. Ezze egyútt Bécsben komoly politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy a király rosszasalását fogja kifejezni a magyar kormány eljárása fölött a Biliucki-ügyben. Tudniillik a hírlapi közlés ellen van kifogás, és szerint a magyar kormány nem állott jogában az osztrák kormány ellen hírlapi támadást intézni. A két kormány egymás iránt tartozó loyaltása megkövetelte volna, hogy a rektifikáció akár a parlamentben, akár más módon, de illő formában történt volna meg.

Az osztrák kormány vádult azt hozza fel, hogy Bánffy csak az osztrák obstrukciónak akar újabb fegyvert adni a kezébe és így az ő küzdelmét teszi Bécsben lehetetlenné.

Az osztrák fővárosban máskülönbén is bonyolódnak a dolgok. Mar az utcai tüntetések is történtek, úgy, hogy az obstrukció éppen nem mutatkozik leszereltnek.

7,000,000 meteor esik a földre és Nordenskjöld svéd sarkutazó az északi hőmezőkon tömördek mennyiségű vasport talált, a mely ket-egtelentől meteorokból eredt. Mily magasságban valnak azonban a meteorok világítóvá és mely magasságban emészti őket porrá a nagy meleg?

Erre vonatkozólag M. A. Newton brighthoni tanár igen pontos számításokat tett, a melyek azt eredményezték a november 13-iki hullócsillagokra nevezve, hogy 145 kilométer magasságban gyuladnak ki és 98 kilométer magasságban tűnnek ismét el. Egyes nagyobb darabok, az úgynevezett bolidok a földre is esnek, sőt néha va óságos közaporú ideznek elő, de csak szörványosan jelentkeznek. A novemberi meteorok rendszeren ezen hónap 13-ika és 14-ike közti éjjelen szoktak sűrűben megjelenni minden 33 évben. Az intenzitás óriási nagy, mint volt 1833-ban, 1866-ban és ismét lesz 1899-ben. 1866-ban egy ponton legalább is 200,000 hullócsillagot láttak lelesni.

Falb Rudolf, az ismert időjós, nem tudom mi okból, erre az időpontra (1899. november 13) teszi a világ végét, szóval az egész emberiség elpusztulását. Elég bolondul tette, mert csakhamar megfogunk győződni tévedéséről — sokkal jobb a világ végét egy tizmillió éztendő múlva bekövetkező napra kitűzni, a mint Camille Flammarion tette, mert akkor legalább nem vonhatjuk felelősségre mérész állitását.

De tán azokat is bosszorkánymesterséggel lehetne vádolni, a kik oly bizossággal november 13-ára jövendölnek meg a hullócsillagok rakétázását. Honnan tudják ezt es mi-

ért van ez így — ezt fogják a következőkben elmondani.

A nap körül nemesak bolygók keringenek, hanem üstökösök és velük rokon meteorok is. Mindezeknek a pályáját eléggé pontosan ki lehet számítani úgy, hogy előre is meg tudjuk mondani, hova érkeznek ezek az égi testek egy bizonyos napra. November 13-án a föld egy hatalmas meteorrajjal találkozik, jobban mondva a föld athatol ezen a hullócsillagok aramon. A raj oly vastagságu hogy napokig tart, míg a föld keresztülutazik rajta. Ez a találkozás idézi elő a novemberi csillaghullást.

Az egész világűr külmben telve van ez apró testek miriadjaival, a mi napunk körül legalább is száz különböző hullócsillag-ra kering és a mi napunk csak szerény tagja csillagrendszerünknek, a mely körülbelül száz millió kisebb-nagyobb csillagból áll, a melyek valójukban mind fnyes, ragyogó napok!

Ezek után az összes meteor-rajok száma egyedül csillagrendszerünkben tíz milliárdra ruz. Azt is igyekeztek már meghatározni, hogy egy meteor-raj hány részből áll és Proctor a novemberi hullócsillagaramra vonatkozólag lehetőleg pontos és beható számításokat tett, a melyek szerint ez az áram, a mint máskeppen is nevezik: a Leonidák, 1000 billió meteorból állanak. Leonidáknak nevezik ezt a rajt azért, mert a meteorok mind az ég egy pontjából, az oroszlan (leo) csillagképből látszanak kisugározni.

Csak látszanak kisugározni, mert valósággal nem onnan röpködnek mifelénk. A világűr feneketlen mélyéből származnak. A hullócsillagok eredetére nézve hazánkfa Schul-

hof L, aki itthon nagytudománya daczára nem tudott érvényre jutni, nem rég nagyjelentőségű dolgozatot közölt egy francia szakfolyóiratban. Századunk elején alálánosan azt hitték, hogy a hullócsillagok egyszerűen fényjelenségek, amelyek a légkörben keletkeznek. Még 1821-ben Burney angol fizikus a nyári melegek tulajdonította keletkezésüket, míg ellenben mások azt találták, hogy éppen a hideg téli éjszakák kedvező hatással vannak a hulló csillagok keletkezésére. Ma tudjuk, hogy sem a nagy hideg, sem a nagy meleg nincsen hatással a meteorok képződésére, hanem, hogy azok messzevilágok küldöttéi. Azt az elméletet sem fogadhatjuk el, hogy a meteorok vulkánikus termények volnaik. Mindazonáltal érdemes ezzel az elmélettel foglalkozni.

Nemesak a földön vannak tűzhányó hegyek, hanem a többi égitesten is. Így a holdon vagy 50 000 krátert ismerünk, amelyek mind működésben lehetnek valaha, szintugy a bolygókon is, Merkuron, Venuszon vagy a Jupiteren bizonyára számos a tűzhányó. Ezek a csillagvulkánok oly erővel lökhettek ki a bensejükben frrongó anyagot, hogy az nem esett vissza, hnnem a világűrben bolyongott czéltalanul; azután ezek a testek mint meteorok leestnek annak a világnak a felületén, amelynek vonzóereje hatalmába esnek...

Mások meg azt mondják, hogy abból az óriás tömegű gáz- vagy ködanyagból, melyből a napok, földek és holdak képződtek, csekély foszlányok maradtak volna meg ezek, mint üstökösök és meteorok köbor életet folytatnak a feneketlen nagy űrben. Az üstökösök és

Magyar politikai körökben Bánffyék részéről az kolportálják, hogy a provizorium keresztülvitelének egyedüli akadálya Badeni s így az ő tavozása az ügyek békes megoldása miatt feltétlenül szükséges. Azt hiszik, — hogy ez melőbb be is fog következni.

A magyar kormány tegnap a Neue Freie Presse esti lapjában egy sajtósági kommuniké tetetett közzé, a mely politikai körökben méltó feltűnést fog kelteni. E szerint a kormány decz 1-ig vár az osztrák állapotok tisztázására és akkor fogja csak, a mennyiben az osztrák viszonyok nem tisztázódnak, a magyar parlamentben a szükséges lépéseket megtenni. És ha valunk bármi akadályok lennének, akkor a törvényhozás utóagos jóváhagyása reményében fogja részéről a szükséges intézkedéseket megtenni.

Csak nem akarja ez a nyilatkozat a magyar alkotmány esetleges fülfügesztését jelenteni?

A provizorium.

A N. Fr. Pr. esti lapjában budapesti levelet közöl a melyben azt mondja, hogy magyar politikai körökben a helyzetet igen komolyan itelik meg. Tekintettel a tárgy rendkívül nagy fontosságára, a magyar kormány legközelebb december hónap elején teljes világosságot akar abban a tekintetben, hogy egy oldaluan kell-e szabályozni Ausztriával való ügyeket.

Azt hiszik bécsi kormánykörökben, hogy daczára Kessuth Ferencz ellenkező kijelentésének, a javaslattal szemben nem obstruálna a Kossuth párt. Ha azonban ez az eset mégis beállna, akkor a kormány a parlament utólagos jóváhagyása mellett gondoskodnék minden szükséges intézkedésről. Mindazonáltal még mindig remélik, hogy a kiegyezés alkotmányos uton jön létre Ausztriában november végéig.

A lap tudósításának többi részében Bánffy br. és Bilinski közti konfliktussal foglalkozik és azt írja, hogy az osztrák pénzügyminiszternek a kvótáról tett nyilatkozatai budapesti körökben nagy levertséget idéztek elő. Ezzel áll összefüggésben Lukács pénzügyminiszternek a királlyal való kihallgatása is. A hét folyamán valószínűleg Bánffy br. miniszterelnök is kihallgatásra megy a királyhoz. Itt, így végzi a lap, már a legőzelebbi napokra várják mindama dolgok elintézését, amelyek tekintetében ma még homály uralkodik.

meteorok között való rokonság felől alig lehet már kétség. Feltűnő a pályazonosság is üstökösök meg meteorok között. — A november 13-iki meteorok pl. a Tempel-féle 1866-iki I. üstökösök pályáján haladnak, a november 29-iki meteorok pedig az eltűnt Biela-féle üstökös pályáján. — Utóbbi esetben nyilvánvaló, hogy az üstökös szétmálolt hulló csillagokká.

Most egy romantikus elméletről akarunk még szólni, amely amellétt eléggé valószínű is. Az elzúllott világok hipotézise.

Valamely távoli napot kísérte óriási pályáján egy bolygóvilág, talán akkora, mint földünk, vagy kisebb, mint a Mars vagy a Merkúr. Lehet továbbá, hogy ennek az ismeretlen világnak a felülete nem volt pusztán térség, óriás sivatag, hanem tengerek és szárazföldek, hegyek és völgyek, folyók és tavak váltakoztak rajta és egy ambiciózus, de amellétt öntelt emberiség tekintette magáénak, mert rajta lakott és az áldásait a maga céljaira tudta ügyesen felhasználni. Ez a bolygó világ véletlenül egy másik nagy test, lehet, hogy egy másik naprendszer vonzóhatalmába került, amely pályájából kizökkentette. Most már az a világ nem volt többé bolygó, saját napjától egyre távolodott ismeretlen, rejtelmes célpont felé. Felületét megérintette a világűr fagyos lehellete és halál lett minden, ami élet volt.

Aztán ennek a világnak anyaga szétmálolt volna egészen és a roncsai mint meteorok röpöknek ide oda a végtelenben. — Földünknek is majdnem ez lehet a sorsa.

Az osztrák többség pártjai.

43 német klerikális és konzervatív, ebből 3 képviselője a morva nagybirtokosságának és 15 kath. néppárti.

79 cseh, ebből 16 nagybirtokossági képviselő, továbbá egy-egy radikális, klerikális és agrár cseh.

16 szlovén, ebből 5 radikális és 11 klerikális szlovén.

11 horvát, 2 szerb.

68 lengyel: ebből 3 lengyel néppárti, 6 Stojalovszki párti.

11 ruthen ebből 5 ifju román. 1 ifju román.

19 olasz; ebből 5 klerikális.

Az ellenzék pártja.

77 német haladóparti és liberális; ebből 82 alkotmányhű nagybirtokos.

47 német nemzeti; ebből 4 Sebőnerer párti.

30 keresztény-szociális.

14 szociáldemokrata.

1—1 demokrata és szociálpolitikus.

A provizorium a Reichsrath bizottságban.

A költségvetési bizottság tegnap délután 2 órakor folytatta a provizorium tárgyalását. Az első szónokok után kiknek beszédét tegnap ismertettük újra felállott Bilinski pénzügyminiszter: Nem szeretne — ugymond — vitát kezdeni a 14 § alkalmazásának lehetőségéről, a mely tulajdonképpen nem is tartozik a tárgyhöz s amelyet a legutóbbi beszédében argumentumnak használt.

A vitát huzni halasztani nem akarja s azért csak röviden jelzi álláspontját. Kéri az urakat ne tevéstessék meg magukat magyar lapvélemények által. A mit a magyar lapok erről a tárgyról írnak, támadva eközben az osztrák pénzügyminisztert a dologra nézve meglehetősen közönyös. A magyar lapvéleményeket a magyar kormánynak tulajdonítani: az ilyen feltevés bizonyára semmi esetre sem állhat meg, mert a magyar kormány az ilyen dolgokat bizonyára nem teszi publicisztikai vita tárgyává, mert hisz más eszközei is vannak, mint a jegyzékváltás, a magyar parlamentben való nyilatkozatok stb., hogy a tárgyan való esetleges kifogásait az osztrák kormánnyal szemben érvényesítse.

A miniszter nem állítja, hogy a közösügyek a 14 § alapján rendezhetők.

A kormány a jelen esetben teljesen az alaptörvény 36 §-ához a közös ügyekről tartotta magát. A kormány közösen a magyar kormánnyal törvényjavaslatot terjesztett elő és sürgősen ohajlja a törvényjavaslat tárgyalását.

Egyáltalán nem czélja, hogy a Házat elnyolja s a 14 § szerint járjon el.

Végül azonban kijelenti a miniszter, hogy az obstrukció mégis kényszeríthető a Ház elnapolására és a 14 § alkalmazására.

Miután Kramarz elnök Schlesinger és Kaiser néhány formális indítványára felelt az ülést berekesztették.

Ebenhoch dr. elnökjelölt.

A többség parlamenti bizottsága egyhangúlag Ebenhoch drt, a katolikus néppárt vezérét jelölte a Ház elnökének. Ehhez az indítványhoz pártjuk nevében Dipauli és Zallinger is csatlakoztak. Ennéfogyva Ebenhoch, ha csak az utolsó órában akadályok nem merülnek fel, lesz a Ház elnöke és remélik, hogy Ebenhoch ismert erélyének sikerülni fog a kiegyezési provizoriumot a második és harmadik felolvasásban keresztül vinni.

KÜLFÖLD.

A Dreyfus-ügy a minisztertanácsban. Az Ely-é palotában tartott minisztertanácsban Meline miniszterelnök és Billott hadügyminiszter felvilágosításokat adtak a Dreyfus ügyről. Kijelentették, hogy Dreyfust a hádi törvényszék szabályszerűen és jogosan ítélte el és az ítélet minden hatásaival érvényben marad. Mivel az igazságügyminiszternek sommiféle újabb tény is eddigéig ismeretlen

bizonyítékot nem hoztak tudomására, a kormány nem tehet egyebet, minthogy az ítélet érvényben hagyja.

Görög kormányválság. Delijamisz, a ki Görögországnak miniszterelnöke volt a háboru előtt, most a háboru után meg akarja bukztatni a jelenlegi kormányt. Mint Athénből táviratozzák, Delijannisznak nyilván az a szándéka, hogy a miniszteriumot a kamara megalakulásakor és pedig már az elnökválasztásnál megbuktassa. A függetlenségi lapoknak, a melyek azt tanácsolták neki, hogy gondolja meg ily magatartásának szégyenletes voltát, Delijannis erősen támadó cikkben válaszolt. A görög miniszterium bizonyossággal számít többségre, mert az összes parlamentáris csoportok — Delijannisnak kivételével, kijelentették, hogy a miniszteriumot támogatni szándékoznak, hogy a nemzeti válságnak véget vessenek. — A miniszterium megbukásának esetére komoly politikai válságtól lehet tartani. Mégis azt állítják, hogy a király egyelőre semmiesetre sem fog Delijanniszhoz fordulni.

Goluchovszki és Schaffer ezredes. Berlinből írják: A nemet lapok hosszú tudósításokat közölnek arról a tanácskozásról, a melyet Goluchovszki a mult csütörtökön Schaffer ezredessel folytatott. Schaffert ez a beszélgetés nem elégitette ki. Goluchovszki rámutatott azokra a nehézségekre, a melyeket a kétai kormányzói állás betöltése okoz s arra, hogy a szultán azért tiltakozik Schaffer kinevezése ellen, mert örmény hercegnőt vett feleségül. Definitivumra egyelőre gondolni sem lehet. — Schafferre bécsi látogatása azt a benyomást tette, hogy Ausztria-Magyarország nem kíván a főkormányzói állás betöltésére befolyt s hogy sem Bécsben, sem Berlinben nem fogadták szimpátiával az ő jelöltségét.

Bolgár Ferdinánd a cárnál. Egy jól értesült szentpetervári lap szerint Bulgária fejedelme meg ebben az évben Oroszországba utazik a czari pár látogatására.

Weyler haditörvényszék előtt. Madridból táviratozzák: Weyler tábornokot, Kuba volt főkormányzóját, — mihelyt Spanyolországba visszatér, le fogják tartóztatni és hadi törvényszék elé állítják. Ez a dicstelen kubai szereplés méltó befejezése lesz.

Törökök és bolgárok. Kelet-Rumélia egy idő óta el van árasztva bolgár ügynökökkel, kik azon fáradoznak, hogy az ottani bolgárokat föllátsák a török uralom ellen. A napokban, mint nekünk Szofiától jelentik, az üszkübi török hatóság egy levelet fogott el, a mely Sívesius ottani bolgár püspökhöz volt intézve és elárulta azt, hogy a vélelés és kisorsvói vilajetekben forradalom készül. A levél folytán a török hatóság egymásután fogatja el a kempromitált bolgárokat.

Ostromállapot Braziliában. Rio de Janeiroban, mint a Timesnek egy távirata jelenti, a kormány rendeletére három ellenzéki lap szerkesztőségét szétrombolták, mert állítólag bebizonnyult volna, hogy a köztársasági elnök ellen intézet merényletet ők idéztek volna elő. Különben is a kormány, amelyhez a merénylet óta öt ellenzéki képviselő csatlakozott, szilárdul el van határozva, hogy a lázadók ellen erélyesen fog eljárni. Mornes köztársasági elnök arra akarja kérni a kongresszust, hogy egy hónapos időre mondja ki az ostromállapotot az országban. Minthogy azonban a kongresszus jelenleg el van napolva, a kormány utólagos jóváhagyás reményében már is kihirdette az ostromállapotot.

TARKA ÉLET.

Vallomás.

Szeretlek leányka,
Szeretlek tégedet,
Szeretem azt a kis
Viruló képedet;
Szeretem éjjelét
Sötétlő hajadnak.
Szeretem szemeid,
Melyek ugy ragyognak,
Szeretem kis ajkad
Feselő bimbóját,

Mennyben érzem magam,
Hogyha szívom csókját.
Szeretem én minden
Büvödöt, bajodat
De legjobban — hatvan-
Ezer forintodat!

Kalapács.

A tél előhírnökei.

A lapok divattudósító grófnői azt jelentik Párisból, hogy „most már kezd a divat megállapodni a telre”. Ez a legbiztosabb jele hogy hőmérőnk már a zérus körül jár valahol mi pedig bundában járunk s a nathatol a nathat is dathanak eljűk. A szép száraz őszi napok verőfényéről ugyan dalt zengenek a lírai poeták, de forró verű ember legven az a ki még most is haszontalan butornak tekint a kályhát.

Lehet, sőt valószínű, hogy Arcóban, Nizában s végig a Rivieran olyan csupa örömmel teli fényes napok pompáznak, mint az a különböző meretű versekben írva vagyon, de nálunk ma a legkeresettebb czikk a tea meg a rum s a kik mindig vigyáztak arra, hogy finom fehér batiszt-kendőskel tüntessenek most kenytelen-keletlen nagy, abroszoknak is beillő tarka zsebkendőkkal küzdenek a datha ellen.

A metsző szél átjárja a legvastagabb teli kabátot is. Olmos felhők takartak el a napot már több egy hete s néha, reggelenként mintha egy-egy fehér pihe ringana az aczelolevegőben.

Az első hó pihe, száll, száll — eltűnik, tán csak képzelet?

A korzón pedig nem sikk végig menni — muff nélkül.

Az első hópihékkal együtt érkeztek az első muffok. Sziliszkinből, teveszörből, asztrakanból, coboly vagy rókapremből készül a divatos muff, illatos, puha selyemmel bebelve a most dühöngő orosz-divat legpraktikusabb darabja.

Előkelő helyet foglalnak el a tél hírnökei között a sargakamáslis kvázinimrodok — szólva a vadászok tolvajnyelven.

A városi sportferiut — aki szenvedélyesen hibáz rá minden eiebe kerülő vadra így nevezi az igazi vadász. Vannak pedig sokan, mert ma a sport általában s a vadászat különösen divatosabb, mint valaha. Az igazi gentelman ruhataranak a stajer-szaasú sarga bőrkabát ep oly lényeges kiegészítő része, miat az aranygombos kék frakk s a fehér betetes lakk topán mellől nem hiányzik a széles orru orosz bagaria csizma.

A ki korán kel, pitymallatkor már uton láthatja a szenvedélyes vadászokat, akik csak szükületkor térnek vissza összefagyva, összetörve — néha még egy-egy nyullal is.

Ámbar rossz nyelvű, maiciózus emberek ketelyt tamasztanak ama zsákmányok eredete iránt, de azoknak hitelt adni nem lehet. Szerintük a nyakig bőrből burkolt nimrodok nem hibáztak egyetlen tapsifülest sem — mivel-hogy csak a pagatot kergettek, biztos rejtek-helyen.

Az előhírnökök már mind itt vannak, egy szép reggelen arra ékredünk, hogy szüzi feherbe öltözött az alvó fekete föld, atveszi Tel apó feher birodalmát.

Muzsafi ur látogatása.

Kint fu szél s bent a melegen serceg a toll, korrigalok — éppen egy eles czihket, egy hirhedt író kritikáját, a mai költészet silány és gyenge volta felett s már én is hatása alatt vagyok az eles, de igaz kritikának, midőn kopogtatás hallik. A szabad! szóra belép egy pár sárga kamasz s benne egy öreg ifjus az ajtót beteve maga után didergő hangon diderg: Nem boldog a magyar! Én sóhajtv gondoltam lejáró váltomra s némán bólintottam.

Ó sohajszzerű hangot hallatva sasirozott közelebb es Esperanto nyelvyszerű csuklások közt mutatta be magát F e j ó kollegának, ki a névét hallva oltóját kapta kezébe s védelmi állásba helyezkedve fegyverét hangosan

csatogtatta. A zajra felfekintve bámulatos dolgokat látok s ajkaimat farengető kacajra nyitottam.

Egy pár sárga kamaszból kinőt nem épen divatos nadrágba öltözött labszarat látam s rajta azt a bizonytalan színű kabátocskát a mi inkább zöldes mint szürke es inkább szürkés mint zöld es ezek tetején egy fejtel, melynek orra a bortól-e vagy a hidegtől vagy mindakeftőtől, nem tudom én, de veres volt. Haja költőtlenül rendetlen es rendetlenül költői volt s kezében egy csomó kézirat. Br.!!!

A jól futott meleg szobában kezdett hideg lenni. Es ő mondta: én vagyok igenis én vagyok Magyarország (sic!) lánglelkű Dálnoka hazánk Nagyköltője a vandor laotos, kit a muzsa még — elég! tudom — előbb csókolt homlokon, mint sem megszületett.

Igen én a Miskolci — tudom, lírai versek szavalója — kit drága leánya, tudom egy bentessel elszökte ott hagyott. — Én vagyok, kit e fadjalmak — tudom inspiráltak, hogy a lomniczi cuusra másszak es onnan szavaljak sajnos verseket. S én vagyok — tudom, az a groteszk alak, a melyek minden ujsághasábjain megjelent mérnök kömives inas es lírai szavalnok.

De tudja meg, én meg az ilyesmitől rémülőök vagyok s irtozom attól a csomag irasoktól, mik kezében s zsebében láthatók, de én meg fazonok is vagyok s ha itt nem hagy befűtök a rémszülöttekkel monda a esonka oltot csatogtatva remesen Eszkimóka ur es K ó s a ur szaladt a Bika szállodába es várja aldozatait.

Eszki-móka.

Színház.

A Bányamester. Tegnap e szép zenéjű operettet rántották elő hirtelen a netaláni szüksegre betanult darabok közül. A darabot magát erősen megcsontkítva adták a bizonyára próba nélkül összeállt szereplők. A bányamester B é k é s y volt, ki mint mindig, ugy most is nagyon szépen enekelt. Különösen tetszett a második felvonási „Oh ne duzzogj” című dal előadása s a közönség zugó tapsvihar között ismételtette meg vele. Méltán osztozott es sikerben véle K a r a c s a herceg szerepebe. Díszéretet érdemel azon lgykezett, a melylyel S e r f ö z y naponként játszik. S szép énekszámával mind jobban es jobban megnyeri a közönség tetszését. J u h á s z honáról rég megirt véleményünk nyert az este újabb beigazolást. K o m á r o m y M a r i s k a mellett igen jó második lesz, mert tekintenünk kellbeteges voltát, mi tán hangja gyengeségének oka, kitűnő iskolája es művészi játekanak ez este is bizonyítékát adta. A második felvonásban K a r a c s e sal való szerelmi duettjét megtapsolta a közönség. S z i k l a i küssé bágyadt volt. A többi szereplők L o c s a r e k n é, P ü s p ö k i, R u b o s mint mindég, jók voltak. (K. A.)

Ujdonságok.

*** A tanári körből.** A debreczeni tanári kör f hó 13-an d. u. 5 órakor tartja a kollegium ki tanácstermében az ideai alakuló gyűlését, melyre a kör tagjait ez uton is meghívja — az elnökség.

*** A Csokonai-kör szezonja.** A Csokonai-kör 1897. nov. hó 17-én, szerdán Csokonai V. Mihály születésének evforduló napján, az Arany Bika dísztermében este 7 órakor tartja ünnepélyes üését. Tárgysorozat: 1. Zenei nyitány, előadja Rác Károly zenekara. 2. A tihanyi eehöz, Csokonaitól, előadja a városi da egylet. 3. Megnyitó beszéd, tartja Széll Farkas elnök. 4. Csokonai vilalossága, irta s felolvassa Dicsőfi József. 5. Újabb költemények, irta es előadja Benedek J. 6. Beriot: Andante et rondo russe. Hegedűn előadja ifj. Szilágyi Imre, czimbalmon kíséri Nagy Dezső. 7. A csikóbőrös kulacsosh, Csokonaitól, előadja a főisk. énekkar. Debreczen nov. hó 10 én. A Csokonai-kör elnöksége. Az ülés után közös vacsora étlap szerint. Tancz R á c z Károly zeneje mellett. A kör tagjai es hozzátartozóik

tagsági jegyeiket használhatják. — Tagsági belépésre szóló jelentkezések a pénztárnál kitétt iven az ülése elején is elfogadtnak. Évi tagsági díj 2 frt, beiratási díj nincs. A kik a körnek nem tagjai, az ülésre T ó t h Béla pénztárnok győgszertárában vagy este a pénztárnál belépti jegyet válthatnak, melynek ára 50 kr.

*** Teljes tanács ülése.** Hétfőn d. e. 9 órakor gr. Dégenfeld József főispán elnökelete alatt, teljes tanácsülés lesz mely ülésen a 25-iki közgyűlés tárgyait készítik elő.

*** Az ipartestület.** Debreczen sz. kir város rendőrkapitánysága, mint iparhatóságól a következő felhívást kaptuk: A városunkbeli képesített ipart üző iparosok részéről kérelem intéztetvén a rendőrfőkapitánysághoz, mint iparhatósághoz, ipartestület alakítása iránt, az ezen kérelmet aláírók száma es az összes iparosok névjegyzékének egybevetése után ki-tűnt, hogy az ipartestület megalakításához az 1884-dik évi XVII. t.-cz. 122-dik §-a által előirt kétharmad többség meg van. Ennélfogva az 1884-dik évi XVII. t.-cz. végrehajtási rendelete 45-dik §-a alapján fölhívom a városunkban lakó, képesített ipart üző összes iparosokat, hogy a megalakítandó ipartestület alapszabályainak megállapítása végett 1897 é v i n o v e m b e r h ó 14-én v a s á r n a p d é l e l ő t t 10 ó r a k o r a v á r o s h á z a n a g y t a n á c s t e r m é b e n megtartandó közgyűlésen megjeleni sziveskedjenek. Kelt Debreczen sz. kir. város rendőrfőkapitánysága, mint iparhatóság 1897 évi november hó 6-án B o c z k ó Sámuel rendőrfőkapitány, mint 1-ső foku iparhatóság.

*** Az állat az emberben.** Z o l a a világhírű naturalista író tollára méltó eset történt az éjjel két órakor melynek a következményei még bizonytalanok. K i s s János H. szoboszlói születésű béres, a gyalázatos esett hóse most a rendőrségnél várja büntetését, s a nagy véres bunkós bot, a c o r p u s d e l i c t i e ott van a II k kerületi kapitányság egyik zugában. K i s s János az este került be Debreczenbe, saját előadása szerint özvegy 3 gyermek atyja, hazulról 10 forintot hozott magával. Egész este iddögött s ugy két óra felé a piacz utcán egy kétes mulató kelyre tért be s ott az ott alkalmozott B a l o g h Zsófi nevű leánynyal mulatozni kezdett. A helyiségben egyedül volt a leánynyal es fizetés nélkül akart onnan távozni. A l e a n y k é r t e, h o g y f i z e s s e k i a csinált k o n t ó t s akkor távozzon el. — Erre az ember nagy árva tölgyfa botjával ütni kezdte a leányt s a zajra elősietett Dóza, Zsuzsit is megfogta es mindkét leányt hajánafogva vonszolta hurezolta végig a korcsman. Később dühében a kar vastagságu bottal újra ütöni kezdte a két lányt agyba főbe. A leányok közül eközben D ó z s a s Zsuzsinak sikerült a mosdó alá behatolni behasított fejtel s most annál jobban ütötte a dühöngő ember másik aldozatait. Balogh Zsófi fejtel három helyen rémitőn behasította s a karját is össze is zuzta A nagy sikongatásra segítségért szaladt korcsmarosné négy rendőrral rohat a szobába s nagy nehezen tudta az elalélt leányt a vérben forgó szemű szörnyeteg kezei közül kimenteni. A szegény leány három fejtebélől pataként ömlött a ver, összetört karja tehetetlenül csüggött alá, amikor agyra tették. A szoba vérel volt befecskenedezve, ugy nézett ki, mint egy csatár. Az előhívott Dr. V a r g a orvos rögtön kimosta, bevarrta es bekötötte a sebeket, a súlyosan sebesült leányt rögtön kórházba szállították. Az oreosi látlelet szerint a sebesülés súlyos, sőt agyvelő r á z k ó d t a s esetere halálos is. A másik leányt is alaposan összetörte a feldühödöt ember.

*** Halálozás.** Részvétel ertesülünk hogy Dabasi Papp Sámuel Balmazújvárosi ev. ref. lelkész birtokán H. Szoboszlón 86 éves korában elhunyt. A H-szoboszlói polgármester engedelmével az elhunyt hült tete-meit kocsiu szállítják haza B U j v a r o s r a a család lakására. Az elhunyt agg lelkészben, Papp Lajos megyei árvaszéki ülnök atyját gyászolja.

* **Katonai felülvizsgálat.** A gróf D é n f e l d főispán elnöksége alatti katonafelülvizsgáló Bizottság előtt ma tizenkét katonát kötelek állott kik közül harminc is soroztak.

* **Álomvilág.** Itt ülök bent a szerkesztőségben, elkülönített, kicsinyke, kedves szobám mélyén. A hátam mögött recsegő patogatással, sercseve szikrázik a fekete füstös — kájhában az izzó, vöröslő barna szén, sőt a vérvörös színnel borítva be a barna falakat. Sötét van benn, sejtelmes félhomály. A diszkrétén megvilágított falon valami halvány álmokép tómpa silhouetje lebeg fel s alá. Az ablakon keresztül beverődik egy udvariablak-lampa ingadozó reflexje, halvány szőke haját festve az álmokép fejére. Dus, tömött lengéfnomságu női haj. Álmodozom. Szinte érezni vélem a csodás bájtenger nehéz, kábitó illatát szinte érzem a korlopszisszal vegyült női testi illatot. Regóta, nagyon régóta tánczol már szemem előtt ez a fantom. Szerelmes vagyok. Éjjel és nappal, hajnalban és alkonyatkor derült nap fényében és zúgó viharban, szakadó esőben és a légán szállongó puha bársonyos hóesés közepette látlak mindig látlak, én édes kékszemű, szőkehajú Mariskám. Halkan susogva remegve kérdem árnyékdótlól:

— Szeretsz-e?

— Ez a fantom a jókaid főnyilnak, hallom hallom, a miat erős, szilárd hangon válaszolod:

— Adja be kérem a kéziratát! Már egy óra óta csak ön miatt kész-kedünk.

* **A megyei árwapénztárak vizsgálása.**

Az évenként megtartani szokott árwapénztárak vizsgálata mostan tart a megyében. A bizottság tagjai: Pénzes Sándor árvaszéki elnök, Dr. Czegléd Mihály tisztii főügyész és Budaházy Ödön főszámvevő. Hódházon, B.-Ujvároson és H.-Szoboszlón már meg volt tartva, e hó 11. Bőszörményben, 12. Nánáson, 15. P.-Ladányban és 17. Kabán lesz a vizsgáló bizottság.

* **Ertesítés.** A debreczeni izr. hitközség 70,000 ftos kölcson kötvényeinek tervszerinti első kisorsolása 1897. nov. 14. vasárnap d. e. 10 órakor Paksy Lure kir. közjegyző ur közbejöttével a hitközség N.-Várad-utcai tanácstermében megtartatik, erre az érdeklődők ez uon meghivatnak Debreczen, 1897. november 11. **A debreczeni izr. hitközség előjárósága.**

* **Pörújítás a kiállítási jegybírlók pörében** A százezer forintos proviziós pörben — mint értesülünk — szenzációs fordulat állott be. Megírjuk, hogy a kuria Spitzer, Morzsányi és Mandel ellen folyamatba tett bűnpört megszüntette, a vizsgálat során beszerzett bizonyítékokat a kuria nem találván elég erősnek, hogy azok alapján a sokat emlegetett bűnpör vádlottjait pörbe lehetett volna fogni. — A kuria megszüntető határozatát a napokban kézbesítették a kir. ügyészségnek, Spitzernak, Morzsányinak s Mandelnek, a kiket most az az újabb meglepetés ért, hogy Baumgarten Izidor bpesti kir. ügyész, a ki a vizsgálat befejeztekor vádat emelt a proviziós pörben szereplők ellen, pörújításért folyamodott a törvényszékhez. — A kir. ügyész újabb bizonyítékokra hivatkozik, a melyek alapján Spitzer, Morzsányi és Mandel ellen újabb bűnvizsgálat elrendelését kéri.

* **Középiskolai tanulók, mint sportegyleti tagok.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter — mint értesülünk — rendeleteleg felszólította az összes sportegyletek vezetőseit, hogy olyan működő tagjaikat, kik valamely középiskolának rendes növendékei, kebelükben még nem tarthatják. Sportszempontról a rendelet nemileg káros hatással fog járni ugyan, de nem így a tanügyi szempontból. A tanárok és tornatanárok ugyanis több alkalommal felszólaltak már, hogy a fővárosi középiskolák tanulói, mihelyt valamely sportegylethebe léptek, vagy egyleti versenyeken győzedelmeskedtek, az iskolai tornaszatban és tanárnyak tanulásában hanyatlottak, magaviseletükben romlottak. Sőt több szülő maga til-

totta be gyermekének a sportolást, mert belátta, hogy e mellett iskolai feladatait hanyagolja el. Reméljük, a rendelet üdvös voltát be fogják látni nem csak a sportegyletek vezetői; de mindazon középiskolai tanulók is, kik versenytéri szereplésük miatt nem voltak meglegedve — bizonyítványukkal.

* **A költő itt van!** Emlékezhetnek olvasóink K ó s a Lajosra e három elemi osztályt 5 év alatt végzett egykori h.-szoboszlói városi mérnökre és vizsgázott és koszorozott költőre, a ki a nyáron R á s ó Gyula kir. tan. alispántól engedélyt kért a vármegye közsegeiben l i r a i s z a v a l á s o k tartására, amelyet azonban nem kapott meg s nagy buvában Miskolcra ment, ahol még nagyobb szomorúság érte: gyönyörű leányt egy mézárós legény elszöktette és szivetrázó hangon kérte egy levélben a debreczeni rendőrséget, adja vissza neki a leányt, a leány azonban nem akart visszatérni atyjához, a ki szomorúságában megmászta a Lomniczi csúcsot, a mit természetesen meg is énekelt, mint azt lapunkban közöltük is. Elég az hozzá, hogy K ó s a Lajos itt van s mint ma a szerkesztőségünkben tett látogatásakor bejelentette, a B i k a szállodában levő lakásán d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óra között 20 kr. személyenként való belepti díj mellett lírai szavaltat fog tartani. Ajánljuk a mulatságos alakot olvasóink figyelmébe.

* **Megnyílt a Kolozsvár-marosvásárhelyi telefon.** A Kolozsvár-marosvásárhelyi telefon hálózat kiépült s a megnyitás egy nap történt meg. A d. e. folyamán szabad beszélgetést engedtek a marosvásárhelyi és kolozsvári telefon előfizetők között. Mint a E K.-ben olvassuk először a marosvásárhelyi »Közérdek« szerkesztősége tolmácsolta üdvözetet. Kevés várta a »Székely Lapok« szerkesztősége is belépett. azaz beszólott s örömeiket fejezték ki a felett, hogy ily módon érintkezhetnek a kolozsváriakkal. Most már a vonal a használatnak át van adva? — Hát a Debreczen budapesti mikor nyílik meg?

Táviratok.

A katolikus autonómiai kongresszus.

Budapest, nov. 11. (A Debr. ered. táv.) Az orsz. kath. autonómiai kongresszus ma kezdődött, a tagok semmi lelkesedést nem mutatnak. Lehangoltság uralkodik az egész vonalon. A megnyitó összes üles a főrendelők üléstermében volt, amelyen a megválasztottak legnagyobb része megjelent, zsúfolásig megtöltve a különben sem nagy termet. — Mindenki a herceg primás megnyitó beszédét várta s mely csend lett, midőn Vasváry Kollós libornok vsztergomi érsek el foglalta a székét s rövid ima után belékezdett megnyitó beszédébe. Azonban az sem okozott nagyobb emociót; általánosságokban mozog s nem tudt elosztani a kongresszus sikere iránt táplált kétségeket. A megalakulás holnap lesz.

A postatakarékpénztár működése.

Budapest, nov. 11. (A Debr. ered. táv.) A m. kir. postatakarékpénztár 1897. évi októberi forgalma a következő számokat tünteti fel:

Betevők illetve számlatulajdonosok száma az előző hó végén: a takarékpénztár forgalomban 311,881, a cheque forgalomban 5,039, új betevők, illetve számlatulajdonosok száma a takarékpénztár forgalomban 7,929, a cheque forgalomban 65, a clearinghoz csatlakozott 25), a betevők (számlatulajdonosok) közül kilépett a takarékpénztárból 6,926, a cheque forgalomból 11, a betevők (számlatulajdonosok) számának gyarapodása a takarékpénztár forgalomban 1,007, a cheque forgalomban 54, a betevők (számlatulajdonosok) száma ezen hó végén a takarékpénztár forgalomban 312,888, a cheque forgalomban 5093. (ezek közül clearingtag 3,657), betétálladék az előző hó végén a takarékpénztár forgalomban 11,968,445 ft, a chequeforgalomban 9,093,594 ft, betételtett e hó folyamán a takarékpénztár forgalomban 870,248 ft, a chequefor-

galomban 43,203,712 ft. visszafizetett e hó folyamán a takarékpénztár forgalomban 893,519 ft, a chequeforgalomban 42,098,158 ft, a betétek a takarékpénztár forgalomban 23,271 ft-tal csökkentek, a chequeforgalomban 135,553 ft-tal növekedtek, betétálladék e hó végén a takarékpénztár forgalomban 11,945,143 ft, a chequeforgalomban 10,229,147 ft, Az 1897 okt. végéig kiállított járadékkönyvecskék száma 1621, melyekre összesen 2,089,400 ft. névértékű értékpapír van az intézetnél elhelyezve. A betevők részére 1807 okt. végéig vásároltatott és számukra megküldött 5,049,980 ft névértékű értékpapír

A lapokban egy idő óta a postatakaréki pénztár cheque forgalmára vonatkozólag többféle hírek jelentek meg, melyek több rendbeli reformokat helyeznek kilátásba, így többek közt a törzshatóságok 100 frtról 50 frtra való leszállítását stb. A valóság a Bud. Tud. szerrint az, hogy az intézet igazgatósága nemrég felkérte az összes kereskedelmi és iparkamarához el czélból, hogy a cheque forgalomnak saját vidékükön való népszerűsítése érdekében jelölnek ki a szükséges intézkedéseket s közölnek azon czégeket, melyek e forgalom részére megnyerhetőek lennének. A kamarák legnagyobb része a megkeresésnek készséggel megfelelt s egyik tenyleg javaslatba hozta a törzshatóság leszállítását. E kérdés azonban illetékes helyen még megfontolás, annál kevésbbé intézkedés tárgyát sem képezhetette.

A rektor ünneplése.

Budapest nov. 11. A Debr. ered. táv. Az egyetemi ifjak tegnap fátylas menetel rendeztek Herczeg Mihály rektor tiszteletére, aki mint a nemzeti szövetség elnöke, a Gellérthegy rendezendő »Pantheon« eszméjét megpendítette. A szövetség József-körüi helyisége előtt többen beszéltek s Herczeg meghatva felelt. Beszéltek még Barthos Andor min. titkár és Lehoczky képviselő is.

A gyulai mandátum.

Bpest, november 11 a Debreczen er. táv. A z o r s z á g g y ü l é s i függetlenséget és 48-as párt Kossuth Ferencz elnöksége alatt ma este tartott értekezletén foglalkozott Luby Géának a pártkörből való kilépésével s azt minden hozzászólás nélkül vették tudomásul. A b é k é s g y u l a i jelölés ügyében M e s z l é n y i Lajos azon indítványát fogadták el, hogy a párt a maga részéről jelölést nem állít, Barta Miklós győzedelmé: minden telhető módon előmozdítja s Bartha támogatására, külön a kerület vezérferfiat is felkéri. Ezzel a hírrel kapcsolatban jelenti a Kel Ért. hogy Luby Géza nem lép be egyik párt kötelekebe sem, így Lubyval együtt háromra emelkedik a pártokivültek száma.

Budapest, nov. 9. A «Debr» ered. táv. Bukarestből jelentik az egész román sajtó foglalkozik Bánffy miniszterelnök azon válasszával, melyet Serbán interpellációjára a Jeszenszky ügyre vonatkozólag mondott. Leginkább szemere vetik a miniszterelnöknek, hogy válasza egyáltalában nem csilapította le a kedélyeket inkább azt mutatta, hogy előbb magyar ember, és csak azután politikus. (K. E.)

Orsz. honvédegyülés.

Budapest, nov. 11. (A Debr. ered. táv.) Az 1848/49. honvédegyület orsz. központi bizottsága f. hó 12. pénteken délután 5 órakor az új varosház társalgó termében ülést tart.

A vasutasok öröme.

Budapest, nov. 11. (A Debr. ered. táv.) A m. kir. államvasutaknak a fővárosban alkalmazott altisztjei és szolgálói körében nagy az öröm, a kereskedelmi miniszter ugyanis figyelembe véve a fővárosban mindinkább súlyosabbá váló drágaságot a kisebb javadalmazású altisztjeinek és szolgálóknak megadta a 10 százalékos pótlékot, mely visszahatólag a f. évi január 1-től számítva, most kerül kiosztásra az illetők között.

József Ágost kir. herceg utja

Máramaros Sziget, nov. 11. A «Debr» ered. táv. J ó z s e f Ágost főherceg kedden fejezte be máramarosi madve vadászatát és

Sertéslétszám: 1897. évi nov. 8-ik napján volt készlet 23 781 darab, 1897 nov. hónap 9-ik felhajtott — drb, 1897 nov. hónap 9-ik napján elszállított 460 darab 1897 nov. hó 10-ik napjára maradt készletben 23 321 darab. — A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

CSARNOK.

Zónautazás.

Irtá : **Hernády Emilia.**

A zóna fénykorában történt, a mikor minden embert, szegényt, gazdagot hatalmába ejtett az utazás láza.

Szörnyű nagy volt az öröm, különösen a szerényen fizetett hivatalnoksereg körében s ezeknek családjaiban.

— Hála neked Baross ! — zengték Kárpátoktól Adriáig mindenütt.

— Utazunk tehát ! ez volt a jelszó.

Hányék is kiáltak : — Öt forint nyolczvan krajczár személyenkint Zsolnatól le Predeálg !

Hisz ez nem is pénz s végig utazunk Magyarországot ! Gondoltatok-e valaha gyermekeim, hogy ily urat fogtok életetekben megtenni ? Tudjátok-e mi az egy országot egyik végétől a másikig beutazni ? S mindezt öt forint nyolczvan krajczárért ! ? Hatalmas gondolat, áldjuk érte a feltalálót s készülődjetek.

A férj előleget és szabadságot kérsz, mig ez megerkezik, az asszonyok készülődnek.

Ezek eddig a drága vasut miatt legfeljebb a szomszéd fatag jutottak el, lehet tehát képzelnünk, mennyire m gukon kívül vannak az örömtől.

Nem tudnak eltelni a gondolattal, hogy ők utaznak. Eddig a létért való küzdelemben nem is gondolhattak a drága utazásra, de most, hála az eszméért, öt forint nyolczvan krajczárt csak megengedhetnek enyit maguknak személyenkint. Majd kispóroiják ők azt va ahny, nem hiába asszonyok.

Két hétig teljes felfordulás van a házban.

Szabják, varrják az utruhát. Lótnak futnak üzletekből ki üzletekbe be, most egy kis bélesért, majd egy szalag vagy csipkéért, mire csak egy el elepik a pénzt a külföldben is sovány konyhapenzből.

A reggeli későn készül el, a miért azután a férj elkiesik és orrot kap. Haza jöve, ismét csak várnia kell az ebédre a mi persze élvezhetetlen, de hát ; — Én Istenem, a Jutka a kofferok után szaladgált a padláson — s mig ezeket az öreg Hányéktól maradt özönvíz eifüti jószágokat hámozta ki az évtizedes por rétegből, ném ért rá főzni és bizony kisse odakozmódott az étel. De hát baj is az ! A varva vart utazás reményében még a kozmés étel is lecsuszott.

— Vacsorára csak egy kis hideget hoz; zon magával papa mert nem érünk rá főzni a Jutkának meg mosni vasalni kell.

Igy megy ez napról-napra a kethéven át. Már egészen lesoványodtak az izgalomtól és a nyomoruságos kipkedő-kapkodó etkezéstől, de hát ők utaznak.

A szobákat alig takarítják. Ha látogatót sejtenek becsukják az eőszoba ajtaját, nehogy valami szomszédasszony megszólja a vetetlen ágyak, pókháló díszes falak és surolatlan padlóért.

A zongora szabashoz van berendezve és ragyogó fedelét járja a derelyemetelő, mert a rádi a nagy felfordulásban valahogy elkallódott s most nem érnek rá keresni.

Majd csak valamikor a nagy takarításkor fog előkerülni valami nem sejtett zugból, vagy pedig a zongora belsejéből — miután Irénnek ki a zene iskolába jár, kanytelen kelletlen, a készülődés daczára is meg kellett tanulnia leczkójét és nem lehetetlen hogy a dupla zongora nyelte el.

A kofferok teljes két héten át a szoba közepén állanak, hogy ha esetleg valami

eszkübe jut, a mi még az utra szükséges rögtön beletömhessék.

Nagy kerülőket tesznek miattuk, ha egy gombolyag czérnát vagy más egyebet kell átnyujtaniok egymásnak sietségükben olyat botlanak, hogy végigvágódnak rajtuk.

De hát baj is az, ők utaznak.

A papa tájékozás végett meg akarta szervezni a menetrendet és ha csak antikvárius utján is, az Emke uti kalauzát. Am a takarékos háziasszony ezt felesleges kiadásnak jelezte, hát elmaradt; csak úgy a levegőbe tervezgettek, a leányuk földrajzi tudományát övéve segélyül.

Sajna ! Az idők folyamán kissé megfogyatkozott biz ez így eshetett, hogy Brassót Krassóval tévesztették össze, Fürdőfürödét pedig ubae-ös fürdőnek gondoltak.

Számolgatták, mennyiből futja ki az utazás, mennyi előleget vegyen fel a papa rendes havi fizetéséhez.

— Eleg lesz tán száz forint. — No de hogy urasan utazunk, tehát kérjen százötvenet.

Majd egy tál ételrel kevesebbet esznek, egy darabig, a Jutkát, kit most úgy is hazaküldenek, hogy ne egye hiába a kenyeret vissza sem fogadják, hanem maguk takarítanak, főznek a lányok a mama felügyelete alatt, Eleg lesz melettük egy bejáró nő.

— De vegyük reszletesen a dolgot. Nagy azaz ötven meggyünk, mert szegény Karit csak nem hagyjuk egyedül itthon — Eminens volt, — megerdemli, hogy örömet szerezzük neki.

— A papa ide oda öt nyolczvan meg öt nyolczvan, kitesz tizenegy forint hatvan krajczárt, A mama ugyanannyi, Margit, Irén ketszerannyi, Karit feleggyel svindlizzük át, habár tizenharmadik évet tapossa, de alig néz ki tiznek, ez össze vissza öt nyolczvan. Csekélység, nem is számít ! Kitesz az egész ut netto ötvenkét forint husz krajczárt.

— No lám persze, hogy kijövéünk. Kifutja biz az, még vissza is hozunk — vélekedik a mama s legalább világlátott leányaink lesznek : —majd kapnak rajtuk a fiatal emberek.

Az elutazás előtt való este már a legmagasabb fokra hágott az izgatottság.

A papa pénzt számlálgatta, rendezgette. A papiros pénzt szépen összehajtogatva, négy részre, a nagy bőrbuzgyellarisba tette. Kar egész este futkosott a grájzlerajoshoz váltani, majd egy övenest, majd tizest, ötöst, talán ismét hol forintot, hol meg koronákat.

— Hisz csak el kell magunkat latni apró pénzzel — mondja megnyugtatólag a papa mikor a mama kezd aggódni fia kihévíült állapotán.

A kofferokba még mindig jut egy-egy kifeledett bluz, egy-egy meleg fehérnemű, mert a havasok közt hideg szokott lenni, vagy más egyebb szükségességnek látszó holmi. Most meg már annyira megtettek, hogy a legnagyobb erőfeszítéssel sem tudják lezárni.

— Álljatok rá lányok, rendeli a mama ti lenyomjátok a fedelet én meg hirtelen lezárom.

A lányok sietnek eleget tenni a parancsnak s egyszerre ugranak a láda tetejére mindketten.

De im a zár behajlott a hirtelen csukódástól és szerencsésen lepattant.

— Ejnye lánzos-lobogós ! most hát csak fus Kari iziben a szemben lakó lakatoshoz. jöjjön ám gyorsan, mert holnap reggel már késő lesz.

A mig a lakatos Kari segédlete mellett, ki a gyertyával végig csepegteti a kofferokon hoverő kendőket, a zárral vesződik, addig a lányok a kalapos s atulyákat készítik elő.

Csak kell mindeniküknek egy-egy szép kalap, ha majd Fürdő füröden, ta ön még Borszáken és Tasnadon is feszítenek. Csinosak akarnak lenni, hátha — hisz az ördög nem alszik — hátha akad valami kellemes ismeretség.

Olvasták ők azt több ízben a németből, fordított regényekben, — hogy szegény leányok utra kelve, gazdag vőlegényvel térnek vissza.

Suttognak is sokat és vihognak közbe a mint elmesélik egymásnak eddigi kalandjait,

— Ma ismét utánam jött egész a kapuig — mondja Irén — a zenedétől kísért folytonosan.

— Kovács meg egész délután, mig a fodrot varrtam a ruhára, itt járt az ablakalatt lóditja Margit.

— De hiszen most ne vihogjatok leányok ; majd lesz arra elég idő a vonaton ; most siessetek, mert itt rekedünk.

Alig érnek rá egy falatot enni a hideg husból, mit a papa magával hozott a hentesből.

Az utruhákön még mindég akad valami igazítani való, Itt egy ráncz vetődik a derékon, »mott nem fogta a masina és kifeslett, ugy, hogy éjfél van, mire mindennel elkészülve nyugalomra hajtják fejüket.

Mindenki azutól álmodik s hajnalban már talpon van az egész család.

Egyik a másikoak lábballankodik. A sok koffer kezeitaska és csomagból alig tudják a már elpakolt szappant, fésűt kelét s más szükségéseket kihalaszni.

Az elégtelen álmotól mérgesen csetlenek botlanak s már már odakivánják az egész utazást, a hol a bors terem, mikor a melékszobából a papa közzéjük ront ;

— Az istenért, hát ti még mindig így vagytok, no hiszen szépen vagytok. De itt is hagyunk ám, gyere Kari — s megindultak az ajtó felé.

A mama sem rest odaugrik az ajtóhoz melyet széles derakával egészen befed s hősi-es elhatározással, akár egy spártai nő, kiáltja : nélkülünk ugyan nem papa ! Vagy velünk vagy — maguk is itt maradnak !

Most hát nyakra före kapiák magukra a ruhákat. A Jutka addig a reggelt adja fel s mig a papa reggelizik addig egy füst alatt el is számol a Jutkával.

Folyt. köv.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 42. Bérlet szám 33. Ujdonság! Ujdonság!

itt először

Penteken, november hó 12-én

először

TRILBY.

Színmű 4 felv. George du Maurier regénye után, irta Paul M. Potter.Fordította Fáy J. Béla.

S z e m é l y e k :

Trilby O'Ferral	Malmi M.
Talbot Wynne (Taffy)	Barta
Alex Alistér (Sandy)	Tanay
William Bagot (Billy)	Vidor
Rochemartel hg. (L'Zouzon)	Karacs
Th. De Lafarce (Dodor)	Szentes
Svengali	Komjathy
Geckó	Rubos
Vinardné, házmesterné	Kiss I.
Autony	Ungváry
Lorimer	Serfözy Gy.
Thomas Bagot	Szathmáry
Mistress Bagot	F. Csigaházy
Kaw színigazgató	Fenyéri
Angéle	Cserenyi
Honorine	Bartháné
Margueritte	Cserenyi M.
Philippine szobaleány	Kovács F.

Történiik Parisban, az 50-es években, az 1. felv. egy müteremben, a Quartier Latinben, a 2. felv. egy hónappal utóbb ugyanott, a 3. felv. 5 évvel később a Cirque de Bashibozouque foyerjában, a 4. felv. 5 nappal utóbb az 1. felv. színhelyén.

Holnapután, szombaton UGYANEZ.

Boros Testvérek

niő divat áruhaza

Debreczen, Kossuth-utca 3.
Szmyrna szőnyegek készítéséhez
szükséges kellékek.

Női kézimunkákban ujdonságok

előrajzolva, kezdve és készen.

**Faragványok, himző rámak és
ábrák, selymek, fonalak** és minden
faju **harasztok**

legnagyobb választékban kaphatók.

Figyelmes kiszolgálás.

Olcsó árak.

Mária-Czelli
Gyomor-cseppek

magyszerben hatnak gyomor bajoknál.
nékülözhetetlen és állóan ismeretes
házi és nepszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, feltűtség, savanyu, fehérfűgés, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörös széklet.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejájszól, a mennyiben ez a gyomortól származott, gyomorfülterhelésről ételekkel és italokkal, gúliszták, májbajok és hámoroidáknál.

Említett bajoknál a **Mária-Czelli gyomor-cseppek** ezek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Fűzöl, József** gyógyszerüzem **Budapest**, Király utca 12 sz.

A vedjegyet és aláírást tisztelesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom!”

A Mária-Czelli gyomor-cseppek valóban kaphatók.

Kapható Debreczenben: Göld Nándor, Tóth Béla, Mihalovits István, Dr. Róthschnek V. Emil, Tamássy és Balázs gyógyszerészeknél. **Dioszegy**: Vaday Ignác. **Ér-Mihályfalván**: Matray István. **Hadházon**: Farkas Ödön. **Kabán**: Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

Ocassio!

Remek selymek minden színben méterenként 59, 61, 83, 1 frt 28 kr.

Legjobbminőségű széles szintartó velezek 19 24, 28 kr,

Flannell velez 20 kr,

Dupla széles szövetek 19 krtól kezdve.

Kézi munkák,

Kész gyermek ruhák, köpenyek.

Női bluosok

darabja 1 frt, posztó 2 frt, egész finom 3 frt.

EISLER IZIDOR

női divatáru üzletében.

Női ruha varrótermemet különös figyelmébe ajánlom.

Az Eperjesi Népbank kályhagyára

ajánlja tiszta fehér és teljesen tűzálló anyagból készült fehér, továbbá színes, német, chamois- és majolika

cserépkályháit

valamint **diszes kandallóit, kandallós kályháit és takaréktűzhelyeit** melyek ez iparágban első rangot foglalnak el és számos elsőrendű kitüntetésben részesültek.

Jutányos árak mellett

a legszolidabb és legpontosabb kivitel biztosítatik.

A kályhák felállítását a saját kipróbált szakavatott állítók végzik.

Egész épületek kályhaberendezését tetemes árengedménnyel vállaljuk el

Főraktár: Eperjesen.

Bizományi és mintaraktár Debreczenben

Kovács Gyula vaskereskedő urnál

Nagy-uj-utca szögletén a **Bika szálloda** mellett

Kész felállított minta kályháink ugyanott megtekinthetők s a raktárról kiválasztott kályhák kívánatra azonnal felállíthatnak.